



Växjö
kommun

Behovet av trygghetspunkter i Växjö kommun

Innehåll

Innehåll.....	2
1 Inledning.....	4
2 Beskrivning av arbetsprocess och metod.....	5
2.1 Urval	5
2.2 Intervjuguide.....	5
2.3 Analys	6
3 Resultat	8
3.1 Avbrott i telekommunikationer	8
3.2 Elavbrott i vintertid	10
3.3 Avbrott i dricksvattendistributionen.....	12
4. Avslutande reflektioner	14
5. Referenslista.....	16
Bilaga 1: bakgrundsfrågor	17
Bilaga 2: intervjuguide.....	19

Denna rapport är tillkommen på uppdrag av säkerhet- och beredskapsavdelningen på Växjö kommun och är författad av Signe Meijer, Ellinor Torstensson och Julia Haarberg. Det är vi som har genomfört samtliga intervjuer, analyserat svaren och slutligen skrivit denna rapport. Ansvarig chef för uppdraget är Marcus Holmqvist på Växjö kommuns säkerhet- och beredskapsavdelning.

1 Inledning

Denna intervjustudie har genomförts i syfte att vara ett underlag som ska utveckla Växjö kommuns förmåga att hantera framtida samhällskriser. Undersökningens främsta fokus har varit att studera vad det finns för behov av trygghetspunkter i Växjö kommun samt i vilken utsträckning invånarna söker sig till sitt sociala nätverk i händelse av en samhällskris. Trygghetspunkter upprättas av kommuner vid allvarliga samhällsstörningar, oftast i lokaler som skolor eller idrottshallar. Vidare fungerar en trygghetspunkt som ett stöd för de invånare i kommunen som inte kan hantera krisen med egna resurser eller via sina sociala kontakter.

Växjö kommun har tidigare genomfört en enkätundersökning som ämnade att överblicka invånarnas egna resurser i hemmet för att skapa en förståelse för hur länge invånarna klarar sig utan hjälp från kommunen och andra myndigheter. Det framkom att majoriteten av respondenterna hade vänt sig till sitt sociala kontaktnät i första hand i en krissituation (Origo Group, 2023). Det saknades dock ytterligare information om vart respondenternas sociala kontaktnät befann sig och därmed gick det inte att säga något om huruvida Växjö kommuns invånare skulle stanna eller lämna kommunen vid händelse av en kris. Det fanns inte heller något resultat som indikerade på vad respondenternas sociala kontaktnät kunde hjälpa till med eller någon information om i vilken typ av kris de skulle kunna bistå med hjälp.

Mot bakgrund av detta tog Växjö kommun, med hjälp av en grupp studenter på sociologiprogrammet på Linnéuniversitetet, fram en intervjuguide. Intervjuguiden syftade till att komplettera tidigare resultatet med fokus på att ställa djupgående frågor om invånarnas behov av trygghetspunkter. Målet var att ta fram en intervjuguide där respondenterna får möjlighet att göra trovärdiga uppskattningar utan att påverkas av information som kan resultera i ledande svar. Med utgångspunkt i intervjuguiden som utformades under våren 2023 har semistrukturerade intervjuer genomförts med 100 invånare i Växjö kommun. Materialet syftar till att bistå med en detaljerad kartläggning över hur kommunen bör planera arbetet med trygghetspunkter inför eventuella samhällskriser.

2 Beskrivning av arbetsprocess och metod

2.1 Urval

Målet med urvalet var att få tag på ett stort antal personer som tillsammans ger en representativ bild av Växjö kommuns befolkning. Deltagare söktes först genom frivillig anmälan via kommunens hemsida samt via sociala medier. När intervjuer med frivilliga var genomförda fanns en stor lucka där flera åldersgrupper saknades. Andra målgrupper som saknades var även småbarnsföräldrar samt personer med utländsk bakgrund. Därför genomfördes riktade sökningar via olika organisationer för att nå en så bred målgrupp som möjligt. Slutligen intervjuades 23 personer med utländsk bakgrund och 20 personer med småbarnsfamiljer. Således har personer från olika områden i Växjö stad och personer från tätort och landsbygd i blandade åldersgrupper och med olika boendesituationer intervjuats.

	HUS	LÄGENHET
STAD	Urvalsgrupp 1 (25%)	Urvalsgrupp 2 (54%)
TÄTORT	Urvalsgrupp 3 (9%)	Urvalsgrupp 4 (1%)
LANDSBYGD	Urvalsgrupp 5 (11%)	Urvalsgrupp 6 (0%)

Urvalsgrupperna som använts i analysen av materialet.

**Empiri för urvalsgrupp 4 samt 6 saknas på grund av att det är väldigt få personer i de grupperna; ett förslag är att använda data för urvalsgrupp 2.*

2.2 Intervjuguide

Intervjuguiden som användes i genomförandet av intervjuer är en revidering av den intervjuguide som utformades under våren 2023 (se bilaga 2). Intervjuguiden består av semistrukturerade frågor vilket innebär att frågorna ska beröras, men kan anpassas beroende på hur respondenterna utformar sina svar. Fördelen med en öppen intervjuguide är att det finns

större utrymme för att följa upp oväntade svar samt anpassa intervjun utifrån deltagarens erfarenheter.

Intervjuguiden inleds med en kartläggning av respondentens sociala kontaktnät. Syftet med frågorna är att skapa en uppfattning om var det sociala kontaktnätet finns, hur personen transporterar sig dit och huruvida det sociala kontaktnätet kan bistå med hjälp.

Del två av intervjuguiden består av tre fiktiva scenarion; avbrott i telekommunikationer, elavbrott i vintertid samt avbrott i dricksvattendistributionen. Scenarierna läses upp separat följt av en diskussion om vad respondenten anser vara mest problematiskt i situationen. Därpå presenteras kommunens insats som innefattar att kommunen upprättar trygghetspunkter där man kan få stöd med olika saker beroende på kris. Respondenterna får därefter svara på frågor som syftar till att kartlägga deras behov av trygghetspunkten. I diskussionen involveras även frågor om det sociala kontaktnätet och om respondenten skulle lämna kommunen i händelse av den fiktiva krisen.

Utöver intervjuguiden fick respondenterna även fylla i ett formulär med bakgrundsfrågor (*se bilaga 1*).

2.3 Analys

Analysarbetet har fokuserat på två övergripande frågor.

- I vilken utsträckning söker sig invånarna till sitt sociala kontaktnät?
- Vad finns det för behov av trygghetspunkter i Växjö kommun?

Analysen kring respondenternas sociala kontaktnät har bestått av en djupgående kartläggning där fokuset har varit att lokalisera var det sociala kontaktnätet befinner sig och hur dessa personer kan bistå med hjälp i en kris. I analysen som genomfördes gjordes först en bedömning om huruvida respondenternas sociala kontaktnät fanns nära eller längre bort. Därefter gjordes en bedömning kring kontaktnätets förmåga att hjälpa respondenten i olika typer av kriser då vissa respondenter exempelvis hade ett nära kontaktnät som saknade förmåga att hjälpa respondenten vid en kris. Till sist gjordes en bedömning om huruvida det är troligt att respondenterna skulle lämna kommunen vid en kris för att söka sig till sitt kontaktnät eller till

exempelvis en sommarstuga på andra platser i Sverige. Syftet med analysen var att undersöka hur och om det sociala kontaktnätet kan bistå med hjälp i de tre olika scenarierna. Genom detta går det att säga något om hur många som tar stöd från sina sociala kontakter, vilka som klarar en kris på egen hand samt hur många som kommer vara i större behov av trygghetspunkter.

Behovet av trygghetspunkterna har analyserats med syfte att ta reda på hur många samt vilka invånare som har behov av ett sådant stöd. Därför ställdes det frågor till respondenterna kring huruvida de hade varit i behov av att använda trygghetspunkten i den aktuella krisen samt hur ofta och hur tidigt i krisen det behovet uppstår. Det ställdes även frågor till samtliga respondenter om vilka resurser de hade varit i behov av på trygghetspunkten vid en krissituation. Genom en analys av respondenternas egna uppskattningar blir det möjligt att planera arbetet med trygghetspunkter utifrån det förväntade behovet. Till följd av att respondenternas svar är uppskattningar utifrån ett fiktivt scenario behövde flera svar under intervjun analyseras tillsammans för att ta fram ett så trovärdigt resultat som möjligt.

3 Resultat

Nedan presenteras resultatet utifrån de analytiska fynden i materialet vilket består av 100 intervjuer med invånare i Växjö kommun. Resultatet avser att bidra till en förståelse för vad det finns för behov av trygghetspunkter i kommunen vid händelse av olika samhällskriser samt i vilken utsträckning invånarna söker sig till sitt sociala kontaktnät. I Växjö kommuns Risk- och sårbarhetsanalys (2023) beskrivs en veckas bortfall av IT, en veckas bortfall av el samt en veckas bortfall av vatten. Samtliga kriser beskrivs leda till förödande samhällsstörning där invånarna i samhället påverkas i hög utsträckning. De fiktiva scenarierna i denna undersökning är därmed kriser som skulle innebära omfattande problem på samhälls- och individnivå för Växjö kommuns befolkning. Vidare är resultatet indelat i tre delar utifrån de tre olika scenarierna för att specificera konsekvenserna av respektive kris.

3.1 Avbrott i telekommunikationer

Studiens första hypotetiska scenario beskrev ett omfattande avbrott i telekommunikationer. Scenariot fokuserade på hur ett bortfall av internet och telefoni skulle påverka respondenternas behov av trygghetspunkter. Det fiktiva avbrottet innefattade hela Sverige och innebar störningar för en mängd tjänster som invånarna förlitar sig på. Avbrottet påverkade bland annat utflödet av nyheter via internet och television, betalsystem i affärer och applikationer som Swish samt andra funktioner som samtal och sms via telefon och dator (*se bilaga 2*).

Bortfallet påverkade därmed tre aspekter av respondenternas behov. En relationell aspekt, där all kontakt utöver fysisk begränsades med respondenternas sociala kontaktnät. Den andra aspekten anspelar på utflödet av information och nyheter som befolkningen vanligtvis tillhandahåller genom Tv-nyheter och applikationer på mobilen. Den sista aspekten var pengarnas begränsning till följd av att majoriteten inte hade kontanter i hemmet.

De största besvären som respondenterna tog upp var möjligheten till kommunikation, information och betalningsmedel. De respondenter som var bosatta på landet eller i tätorter med en lokal dagligvaruhandel hade dock en föreställning om att den verksamheten skulle kunna fortsätta trots avstängt betalningssystem. Det förtroende som människorna uttrycker grundar

sig i den tillit och gemenskap som har framställts om mindre byar under undersökningen. Om det i praktiken skulle vara möjligt var däremot inget som diskuterades.

Trygghetspunkten som presenterades i samband med scenariot om avbrott i telekommunikationer hade funktioner som internetuppkoppling, tillgång till satellittelefon och möjligheter till att genomföra bankärenden (*Se bilaga 2*). Respondenternas reaktioner på trygghetspunktens funktioner var genomgående positiva då resurserna underlättar de behov som tidigare nämnts. Svaren visade därmed att respondenterna främst skulle använda trygghetspunkten till att kommunicera, få information och göra bankärenden. Utöver dessa behov framkom det att trygghetspunkten skulle användas som en samlingsplats för gemenskap, vilket var återkommande bland respondenter med ett svagare socialt kontaktnät. De uttryckte en oro om ensamhet och isolering och menade att trygghetspunkten kunde verka som en social punkt.

Hur ofta respondenterna hade besökt trygghetspunkten påverkas av hur nära man har till sina sociala kontakter. Personer med ett socialt kontaktnät inom Växjö kommun beskrev att de skulle besöka trygghetspunkten i början av krisen för att etablera en kontakt med nätverket i ett tidigt skede om man inte redan fått tag på dessa personer på andra sätt. Deras behov på trygghetspunkten skulle därefter främst vara bankärenden och att få information. De personer med ett socialt kontaktnät som inte befinner sig lokalt skulle istället besöka trygghetspunkten var eller varannan dag för gemenskap, information och bankärenden.

Utifrån ovanstående resonemang är trygghetspunkten en stor källa till stöd vid händelse av ett avbrott i telekommunikationer där 86% av respondenterna ansåg att de skulle besöka trygghetspunkten i någon omfattning. Detta grundar sig främst i att respondenternas sociala kontaktnät inte har resurser för att hjälpa till i den här sortens kris. Respondenterna behöver vända sig till trygghetspunkten återkommande under krisen för att ha en fungerande ekonomi och initialt för kontakt. Avslutningsvis finns det ingen större sannolikhet att respondenterna skulle lämna kommunen vid ett liknande avbrott i och med att scenariot omfattar hela Sverige. Det finns dock några undantag där yngre personer beskriver att de skulle flytta hem till sina föräldrar på annan ort där en majoritet av de som svarade att de skulle flytta hem till föräldrarna

var studenter som bodde på få kvadratmeter och inte hade tillgång till ett krislager i sin bostad. Även andra personer i åldrarna 20-29 år svarade att de i hög utsträckning skulle flytta hem till föräldrarna vid en kris. Därför är det viktigt att ta det i beaktning att många yngre personer med föräldrar i annan kommun kommer i högre utsträckning än övriga åldersgrupper vilja lämna kommunen för att ta hjälp av sina föräldrar istället för trygghetspunkten.

3.2 Elavbrott i vintertid

Genom ett andra fiktivt scenario, elavbrott i vintertid, fick intervjupersonerna föreställa sig en kall vinter med temperaturer mellan -5 och -10 grader. Scenariot innefattar ett stort elavbrott som uppstår till följd av ett oväntat fel i det svenska stamnätet. Elavbrottet väntas pågå i minst en vecka, men eventuellt längre tid. Villor utan alternativa uppvärmningsmöjligheter kyls ut efter 3-5 dagar och lägenheter efter drygt en vecka. Vidare innebär elavbrottet begränsade möjligheter till matlagning, förvaring av mat samt inköp av varor (*Se bilaga 2*). De problem som intervjupersonerna främst tog upp var hantering av kylan, matlagning samt att ladda sin telefon eller dator.

Trygghetspunkten som introducerades för intervjupersonerna erbjuder värme, belysning och möjlighet att ladda mobiltelefon och dator. Det finns även varm dryck och en lekhörna för barn. Småbarnsfamiljer och personer med vårdbehov har även möjlighet att låna tvättmaskin.

Intervjupersonerna fick uppskatta hur ofta de hade besökt trygghetspunkten, om behoven ökar eller förändras och vart man söker sig i övrigt. I diskussionen om huruvida intervjupersonerna främst skulle söka sig till kommunens trygghetspunkt eller till sitt sociala kontaktnät vid ett större elavbrott har svaren varierat. Det beror dels på hur man bor och var man bor, men det som är mest avgörande i detta scenario är deltagarnas sociala kontakter samt egna resurser. Intervjupersonernas uppskattningar om hur de hade gått tillväga varierar därför beroende på vilka resurser de själva och deras sociala kontaktnät besitter. Ett starkt socialt kontaktnät definieras i denna kontext utifrån att man känner personer som har resurser för att kunna hantera ett elavbrott utan stöd från kommunen.

Intervjupersoner med ett starkt socialt kontaktnät i detta scenario väljer att främst söka sig till vänner och familj. Detta är till viss del kontakter som befinner sig i närområdet, men även

personer som är bosatta utanför Växjö kommun. Resultatet visar att 20% av intervjupersonerna är benägna att lämna Växjö kommun vid händelse av ett längre elavbrott. Detta är personer som har ett starkt socialt kontaktnät utanför kommunen samt personer med sommarhus och egna resurser.

Det går dock att se att ungefär 90% av deltagarna vill besöka trygghetspunkten någon gång för att ladda telefon och dator vilket det sociala kontaktnätet inte kan hjälpa till med. Personer med ett svagare kontaktnät beskriver att man eventuellt skulle slå ihop sig med personer i ens närhet för att hålla värmen, men att man främst söker sig till trygghetspunkten för stöd och hjälp. Hur ofta dessa personer hade besökt trygghetspunkten varierar, men det nämns generellt en regelbundenhet som respondenterna menar att de hade följt. Resultatet visar att 15% av invånarna skulle ha en daglig rutin medan övriga invånare som är kvar i kommunen kommer besöka trygghetspunkten varannan till var tredje dag. Behoven som beskrevs som störst på trygghetspunkten var tillgången till värme och uppladdning av elektronik. När krisen pågår längre förändras dessa behov, då är många även i behov av att nyttja tvättmaskin.

En stor del av respondenterna nämner att man även hade besökt trygghetspunkten för samhällsinformation. Detta gör att man går dit tidigt i krisen oavsett om man har stora eller små behov. För personer bosatta på landsbygden beskrivs behovet av trygghetspunkter vara mindre. Detta är dels för att hushållen har bättre resurser för att hantera ett längre elavbrott och dels till följd av en stark grannsamverkan.

Utöver trygghetspunkten presenteras ytterligare en insats för respondenterna, där kommunen har öppnat en större fastighet med sovsalar för de personer som inte längre kan sova hemma till följd av kylan. Detta uppger många som ett sista alternativ, men 30% av intervjupersonerna menar att de förmodligen hade varit i behov av sovsalar efter cirka två veckor vid ett långvarigt elavbrott. En vanlig trend som går att se i respondenternas svar är att de inte vill nyttja sovsalar då de tror att det finns personer i samhället med större behov.

Personer som bor i lägenheter erbjuds ytterligare en insats där vedeldade spisar placeras ut i flerbostadsområden. Detta är ett stöd som 60% av respondenterna som bor i lägenhetshus uppger att de hade nyttjat dagligen för matlagning. Anledningen till att vissa nämner att de inte

hade använt detta stöd är för att de har egen utrustning för matlagning vid ett elavbrott alternativt ett socialt kontaktnät med resurser.

Sammanfattningsvis finns det ett stort behov av trygghetspunkter vid händelse av ett elavbrott i Växjö kommun, men de personer som har ett starkt socialt kontaktnät alternativt egna resurser är beredda på att hantera den beskrivna krisen utan stöd från kommunen.

3.3 Avbrott i dricksvattendistributionen

I det sista fiktiva scenariot fick respondenterna föreställa sig att det blir ett avbrott i vattendistributionen vilket innebär att det inte längre finns rinnande vatten i kranarna. Detta leder till begränsningar i vardagen där det inte finns möjlighet att diska, tvätta, duscha eller använda toaletten (*se bilaga 2*). De främsta problemen som beskrevs av intervjupersonerna i detta scenario var att sköta hygien, bära hem vatten samt att få tag på rent dricksvatten om det tar slut i butikerna.

I detta scenario presenteras en insats där kommunen dels placerar ut tankar med dricksvatten på flertalet ställen och dels öppnar upp trygghetspunkter där det finns tillgång till dusch, toalett och tvättmaskin. I diskussionen om huruvida respondenterna främst skulle söka sig till trygghetspunkten eller sitt sociala kontaktnät beskrev majoriteten att de skulle samarbeta med sitt sociala kontaktnät vid hämtning av dricksvatten. Dock beskrev respondenterna att det kändes fel att nyttja sitt sociala kontaktnät när det kommer till vattenresurser då det är mycket känsligare än att dela på värme. Detta innebär att färre personer söker sig till sina sociala kontakter för hjälp jämfört med i de andra scenarierna. I sin tur bör detta innebära att behovet av trygghetspunkter ökar. En del respondenter bosatta på landsbygd uppgav att de hade en egen brunn där de kunde hämta vatten vid ett vattenavbrott. Därför skulle en mindre del, bosatta på landsbygd inte vara lika drabbade som majoriteten ifall ett vattenavbrott inte inträffar i samband med en allvarlig torka.

Respondenterna uppskattade att de skulle hämta dricksvatten dagligen. Vidare uppskattade 94% av respondenterna inom Växjö stad att de skulle söka sig till trygghetspunkten för att använda dusch två till tre gånger i veckan. Detta på grund av att många ville känna sig fräscha ifall de fortfarande var tvungna att gå till arbetet. Respondenter med småbarnsfamiljer beskrev även

vikten av att sköta hygien för att undvika sjukdomar. Av personer bosatta på landsbygd ansåg 73% att de skulle använda sig av dusch på en trygghetspunkt någon gång, men inte i samma utsträckning. Av de som bor i tätort svarade majoriteten att de skulle nyttja möjligheten till dusch på trygghetspunkten vid ett vattenavbrott.

Huruvida respondenterna hade behov av att använda toalett på en trygghetspunkt svarade 88% av de som bor i lägenhet i stad att de skulle ha ett dagligt behov av trygghetspunkten medan de som bor i villa i stad (54%), tätort (67%) och på landsbygd (9%) hade ett mindre behov av att besöka trygghetspunkten för toalettbesök. Vidare beskrev 58% av respondenterna att de skulle vara i behov av att låna en tvättmaskin efter en till två veckor där småbarnsfamiljer hade ett markant större behov än övriga grupper.

Utifrån resultatet kan respondenterna delas upp i två olika grupper baserat på sina resurser. Den ena gruppen som saknar resurser i form av lagrat vatten är i behov av stöd från kommunen tidigt i krisen. Den andra gruppen som besitter resurser får istället ett ökat behov av trygghetspunkten när det lagrade vattnet tar slut ifall de inte har en egen brunn. Detta innebär att det kommer bli en ökad aktivitet på trygghetspunkten efter en till två veckor. Vid händelse av ett vattenavbrott finns det även stora skillnader i behoven hos invånarna baserat på vilken årstid det är. Under sommaren finns större möjligheter till att sköta disk samt hygien för personer som är bosatta nära en sjö. Vidare beskrev endast 7% att de skulle lämna Växjö kommun vid ett vattenavbrott, detta till följd av att majoriteten av respondenterna behöver arbeta som vanligt, trots avbrottet.

4. Avslutande reflektioner

Sammanfattningsvis visar resultatet att det finns ett stort behov av trygghetspunkter i Växjö kommun i händelse av en samhällskris. Behovet varierar dock beroende på vad det är för kris som inträffar då invånarnas behov av trygghetspunkter är mindre vid ett elavbrott än vid ett vattenavbrott samt vid ett avbrott i telekommunikationer. Tidigare resultat har indikerat att invånarna främst söker sig till sitt sociala kontaktnät vid händelse av en kris. Genom djupintervjuer har det kunnat konstateras att detta endast är fallet i vissa kriser. Respondenterna söker sig främst till sitt sociala kontaktnät för praktisk hjälp vid ett elavbrott. I de fall där respondenternas sociala kontakter inte kan bistå med praktisk hjälp blir behovet av trygghetspunkter stort.

Vidare visade resultatet att de största behoven på trygghetspunkten ser olika ut beroende på var man bor och hur man bor. Personer som är bosatta på landsbygden har bättre förutsättningar att klara sig på egen hand än övriga urvalsgrupper. Av den anledningen kommer en del av de som bor i staden förväntas ta sig ut till landsbygden vid vissa typer av kriser. Behoven är vidare som störst för personer som är bosatta i flerbostadshus.

Det fanns fortsatt stora skillnader i vilka resurser respondenterna hade baserat på ålder. Personer i åldrarna 20–29 var markant mindre förberedda på en kris och saknade även tidigare erfarenhet av samhällsstörningar likt de beskrivna scenarierna. Det fanns även skillnader i respondenternas svar baserat på boendeform. Personer i flerbostadshus hade generellt mindre resurser för att hantera en kris jämfört med personer som var bosatta i villor. Därför är det viktigt att ta i beaktning att flera grupper kommer ha ett stort behov av en trygghetspunkt redan efter ett fåtal dagar.

Trygghetspunkten kommer även att användas som en informationskälla för en stor andel av invånarna. Majoriteten av respondenterna menade att de kommer besöka trygghetspunkten för att få viktig samhällsinformation samt information om hur man som individ kan klara sig själv.

Slutligen visar resultatet att invånarna i kommunen har ett stort behov av stöd och hjälp vid händelse av en samhällskris. Undersökningens data är insamlad i Växjö kommun med ett

representativt urval. Resultaten går därför att generalisera och kan användas i arbetet med trygghetspunkter i andra kommuner.

5. Referenslista

Broén, Emelie., Jansson, Sofie., Madriaga, Alison., Poulsen, Hanna., Wildenius, Hannes.
(2023). Sociala nätverk i händelse av kris. [Studentrapport, Linnéuniversitetet]

Origo Group. (2023) "*Rapport Växjö kommun, Medborgarnas hemberedskap 2022*", Växjö kommun. dnr 2023-00390.

Växjö kommun. (2023) *Risk- och sårbarhetsanalys 2023*.

Bilaga 1: bakgrundsfrågor

Könstillhörighet

- Man
- Kvinna
- Annat
- Vet ej/ingen åsikt

Födelseland?

- Sverige
- Annat land i Europa
- Annat land utanför Europa
- Vet ej/ingen åsikt

Var bor du?

- Stad
- Tätort
- Landsbygd

Vilken typ av bostad?

- Fristående villa
- Parhus, radhus eller liknande typ av småhus
- Lägenhet med bostadsrätt
- Lägenhet med hyresrätt
- Specialbostad
- Vet ej/ingen åsikt

Hur många personer inklusive dig själv bor i ditt hushåll och vilken ålder har de?

Skriv antal personer i resp. åldersspann i rutan

- 0-19 år (barn) []
- 20-29 år []
- 30-39 år []
- 40-49 år []
- 50-59 år []
- 60-69 år []
- 70-79 år []
- 80 år eller äldre []

Vad är din utbildningsnivå?

- Grundskola
- Gymnasieutbildning (högst 2 år)
- Gymnasieutbildning (3-årig)
- Eftergymnasial utbildning, kortare än 3 år

- Eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre
- Vet ej/ingen åsikt

Ange utbildningsnivå för den person i hushållet som har den högsta avslutade utbildningsnivån?

- Grundskola
- Gymnasieutbildning (högst 2 år)
- Gymnasieutbildning (3-årig)
- Eftergymnasial utbildning, kortare än 3 år
- Eftergymnasial utbildning, 3 år eller längre
- Vet ej/ingen åsikt

Sysselsättning

- Anställd
 - Eget företag
 - Studerande
 - Pensionär
 - Arbetssökande
 - Långtidssjukskriven
 - Annat:
-

Bilaga 2: intervjuguide

DEL 1 - KARTLÄGGNING SOCIALT NÄTVERK

FAMILJ

- Var bor dina närmaste familjemedlemmar?
- Hur reser du till dem?
- Hur är din kontakt till din närmaste familj? [*exempel: daglig kontakt, en gång i månaden, mer sällan*]

ÖVRIG SLÄKT

- Var bor majoriteten av din övriga släkt?
- Hur reser du dit (om du brukar resa för att besöka dem)?
- Hur är din kontakt till din övriga släkt? [*exempel: daglig kontakt, en gång i månaden, mer sällan*]

VÄNNER

- Har du vänner som du betraktar som nära?
- Var bor dina vänner och hur reser du för att hälsa på dem?

ÖVRIGA BEKANTA

- Hur är din relation till dina grannar?
- [om arbetar/studerar] Hur är din relation till arbetskollegor/klasskamrater?

SAMMANFATTANDE FRÅGOR OM SOCIALT NÄTVERK I KRIS

Upplever du att du har ett kontaktnät nära till hands där du kan fråga om tjänster/hjälp i vardagen eller i särskilda krissituationer?

- Vem/vilka är det? [*utfå från svar i föregående frågor*]
- Var (geografiskt) finns dessa personer? [*utfå från svar i föregående frågor*]

DEL 2:

SCENARIO A – AVBROTT I TELEKOMMUNIKATIONER

Föreställ dig att samhället är utsatt för omfattande störningar i telekommunikationer **ÖVER HELA SVERIGE**. Störningarna beror på ett stort cyberangrepp mot telekominfrastruktur hos bland annat Telia och ett antal större mobiloperatörer. Det fasta fibernätet och mobiltelemasterna fungerar inte. Detta innebär att du inte kan komma ut på internet på din hemdator, att du inte kan surfa på din platta eller mobiltelefon och att du inte kan ringa eller sms:a – vare sig på mobiltelefon eller fast telefon. TV och streamingtjänster fungerar inte heller. De främsta källorna till nyheter och information är radio och papperstidningar.

Problemen med telekommunikationer innebär även att en mängd tjänster du förlitar dig på i vardagen inte går att använda. Det går till exempel inte att betala med kreditkort eller Swish

eftersom dessa betalsystem kräver att du eller affären har internetuppkoppling. Det går inte heller handla i internetbutiker eller köpa biljetter online. Det enda sättet att handla i affärer är om du har kontanter.

- Vad tror du ditt största bekymmer hade varit?

INSATS TILL SCENARIO A

I en närbelägen idrottshall har kommunen öppnat en trygghetspunkt. I idrottshallen kan du komma upp på internet med din dator eller mobiltelefon. Detta innebär att du kan skicka epost. Du kan också skicka meddelanden eller ringa med datorprogram/appar (till exempel Skype, Teams eller WhatsApp). Man kan även låna satellittelefon och ringa vanliga telefonsamtal men enbart till organisationer eller personer som själva har fungerande telefoni.

Många av de vardagsbestyr som är svåra att göra utan mobiltelefon går att göra via trygghetspunkten även om det kan finnas begränsningar i vissa tjänster. Man kan exempelvis boka resor via reseföretags hemsidor, göra bankärenden och ringa samtal via IP-telefoni.

Idrottshallen är öppen större delen av dygnet om du bor inne i staden. *Bor du på landet så är idrottshallen öppen vissa tider på dygnet men det finns också kontaktuppgifter till personer som bor på orten som kan öppna idrottshallen vid behov.*

- Tror du att du hade använt kommunens trygghetspunkt?
 - I så fall hur mycket/hur ofta och i vilket syfte? *[t.ex. för att ringa privatsamtal, surfa, få aktuell samhällsinformation, göra myndighetsärenden eller bankärenden m.m.]*
 - Tror du det blir mer sannolikt att du använder kommunens trygghetspunkt ju längre krisen pågår? I så fall efter hur länge tror du att du använder trygghetspunkten första gången? *[en dag, flera dagar, veckor]*
- Förutom trygghetspunkten, vart eller till vem hade du vänt dig för stöd och hjälp? *[familj, vänner, kommun, myndigheter, andra] - organisationer myndigheter.*
 - Var (geografiskt) finns de du hade vänt dig till?
 - När hade du vänt dig till den/dit? *[första dagen, efter några dagar, efter veckor]*
 - Varför hade du vänt dig till den/dit? *[t.ex. för tryggheten i att vara flera eller för att de har resurser som kan användas i det aktuella scenariot?]*

SCENARIO B – ELAVBROTT VINTERTID

Föreställ dig att det är en kall vinter med temperaturer mellan -5 och -10 grader. Plötsligt uppstår ett oväntat fel i svenska stamnätet som leder till ett större elavbrott. Prognosen är att elavbrottet kommer pågå minst en vecka men kanske längre tid.

Kyl, frys, spis, tvättmaskin, diskmaskin, mikrovågsugn och belysning slutar fungera. Även internetuppkoppling via fibernät slutar fungera. Däremot går det att ringa/surfa med mobiltelefon. Det går dock inte att ladda telefoner, datorer, elbilar eller elcyklar. Värmesystemen i många hus slutar också fungera. Även i de fall där husen har fjärrvärme, för att det krävs ofta elektricitet för att pumpa runt värmen i huset.

Inomhustemperaturen sjunker snabbt och når minusgrader inom tre dagar i villor eller efter drygt en vecka i lägenheter. Inledningsvis är kylan hanterbar men efter någon dag behöver man ha på sig extra kläder inomhus. Till slut behöver man ha på sig utomhuskläder.

- Vad tror du ditt största bekymmer hade varit?

INSATS 1 TILL SCENARIO B

I en närbelägen idrottshall (inom promenadavstånd från din bostad) öppnar kommunen en trygghetspunkt. Idrottshallen är försedd med ett dieseldrivet reservkraftverk för elektricitet. I idrottshallen finns värme, belysning, WiFi och möjlighet att ladda mobiltelefon/dator. Det finns även en lekhörna för barn och möjlighet att få varm dricka. Till sist finns även möjlighet för barnfamiljer och personer med någon form av vårdbehov att låna tvättmaskin. Idrottshallen är öppen större delen av dygnet om du bor inne i staden. *Bor du på landet så är idrottshallen öppen vissa tider på dygnet men det finns också kontaktuppgifter till personer som bor på orten som kan öppna idrottshallen vid behov. Fastigheten inne i staden är öppen dygnet runt.*

- Tror du att du hade använt kommunens trygghetspunkt i idrottshallen?
 - I så fall hur mycket/hur ofta och i vilket syfte? [*t.ex. värmestuga, ladda dator och mobiltelefon eller annat*]
 - Tror du det blir mer sannolikt att du använder kommunens trygghetspunkt ju längre krisen pågår? I så fall efter hur länge tror du att du använder trygghetspunkten första gången? [*en dag, flera dagar, veckor*]

Inne i Växjö finns även en större uppvärmd fastighet där kommunen ställt i ordning sovsalar för de som inte längre kan sova hemma på grund av kylan.

- Tror du att du hade använt fastigheten för övernattning?
 - I så fall hur mycket/hur ofta?
 - Hur länge måste krisen pågå innan du använder kommunens trygghetspunkt för övernattning? [*en dag, flera dagar, veckor*]
- Förutom trygghetspunkten, vart eller till vem hade du vänt dig för stöd och hjälp? [*familj, vänner, kommun, myndigheter, andra*]
 - Var (geografiskt) finns de du hade vänt dig till?
 - När hade du vänt dig till den/dit? [*första dagen, efter några dagar, efter veckor*]
 - Varför hade du vänt dig till den/dit? [*t.ex. för tryggheten i att vara flera eller för att de har resurser som kan användas i det aktuella scenariot?*]

Om personen bor i flerbostadshus → gå vidare med insats 2. Om inte → gå till scenario C.

INSATS 2 TILL SCENARIO B

Kommunen samarbetar med fastighetsägare för att placera ut vedeldade spisar i områden med flerbostadshus. Spisarna står uppställda på särskilda platser utomhus, ofta på innergårdar. Varje plats har ett tiotal spisar under ett enklare tälttak/presenning. De som bor i omgivningen får turas om att använda spisarna. I regel används samma kokplats av flera personer samtidigt där varje hushåll får låna en spis åt gången.



Figur 1 – exempel på en enklare vedeldad spis med en femliters gryta.

- Tror du att du hade velat använda denna typ av stöd i ett scenario likt det som beskrivs?
- **Om inte:** vad är de huvudsakliga skälen till att **inte** använda denna typ av stöd?

SCENARIO C – AVBROTT I DRICKSVATTENDISTRIBUTION

Föreställ dig att det uppstår en skada på kommunens ledningsnät för distribution av dricksvatten (du som har egen brunn får istället föreställa dig torka). Påföljden blir att det slutar komma vatten ur kranarna. Det går inte heller att spola, tvätta eller diska annat än med det vatten du eventuellt kan bära hem. Observera att andra samhällsfunktioner som till exempel elektricitet fungerar. Det går med andra ord bra att värma det vatten du kan bära hem.

- Vad tror du ditt största bekymmer hade varit?

INSATS 1 TILL SCENARIO C

Kommunen aktiverar sin plan för nödvatten vilket innebär att vatten distribueras ut till förutbestämda platser i kommunen. På varje sådan plats placeras en eller flera tappställen i form av

en stor tank med kran på. För din del innebär det att du med egna dunkar kan hämta dricksvatten vid den grundskola som ligger närmast.

Kommunen öppnar även trygghetspunkter i olika idrottshallar där det finns möjlighet att duscha, använda toaletter (bajamajor) och tvätta kläder.

- Tror du att du hade använt kommunens trygghetspunkt i idrottshallen avseende:
 - Dusch (*i så fall hur mycket/hur ofta*)?
 - Toalett (*i så fall hur mycket/hur ofta*)?
 - Tvättmaskin (*i så fall hur mycket/hur ofta*)?
 - Tror du att det blir mer sannolikt att du använder ovanstående ju längre krisen pågår? I så fall efter hur lång tid tror du att du börjar nyttja ovanstående?
[en dag, flera dagar, veckor]
- I övrigt: var/till vem hade du vänt dig för stöd/hjälp? *[familj, vänner, kommun, myndigheter, andra]*
 - Var (geografiskt) finns de du hade vänt dig till?
 - När hade du vänt dig till den/dit? *[första dagen, efter några dagar, efter veckor]*
 - Varför hade du vänt dig till den/dit? *[t.ex. för tryggheten i att vara flera eller för att de har resurser som kan användas i det aktuella scenariot?]*

INSATS 2 TILL SCENARIO C

[Fråga om individen har möjlighet att värma vatten vid ett elavbrott. Om inte: gå vidare med insats 2. Om personen kan värma vatten: gå vidare till sista frågorna]

Redan nämnda problem med ledningsnätet för dricksvatten följs nu av ett längre elavbrott. Det innebär att du inte längre kan värma vatten hemma.

- Tror du att det är mer sannolikt att du använder kommunens trygghetspunkt i idrottshallen för att sköta tvätt/hygien?
- Övriga du söker hjälp hos i INSATS 1 – tror du att du kommer bete dig annorlunda om det även är problem med elektricitet?
- (Förslag: Hade du sökt dig till samma personer under ett elavbrott som du hade gjort utan vatten...)
-

Om personen har ett socialt nätverk utanför Växjö kommun i annan del av Sverige eller utomlands:

- Skulle du söka dig till ditt kontaktnät utanför Växjö i någon av kris-situationerna?
- Hur krisartat måste det bli för att du skulle välja att lämna ditt hem snarare än att fortsätta bo hemma och använda stöd som kommun, grannar, familj och vänner i Växjö kan erbjuda (hur lång tid inpå krisen/vid vilket läge)
- Tror du att du kommer kunna hjälpa din familj / dina vänner i något av de nämnda scenarierna?